

OSCAR WILDE

Mutlu Prens

Türçesi
Ülkü Tamer

Remzi Kitabevi

MUTLU PRENS/Oscar Wilde
Özgün adı: *The Happy Prince*

© Türkçe çeviri: Remzi Kitabevi, 2005

Her hakkı saklıdır.

Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Çeviren: Ülkü Tamer

Kapak resmi: Oğan Kandemiroğlu

İç resimleme: Şenol Kirpikçioğlu

Kapak düzeni: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-1756-5

CEP BOY BİRİNCİ BASIM: Şubat 2017

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul
Sertifika no: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090

www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi

4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul

Sertifika no: 12068 / Tel (212) 629 0615

İÇİNDEKİLER

Mutlu Prens.....	7
Bülbülle Gül	24
Bencil Dev.....	36
Candan Arkadaş.....	45
Eşsiz Maytap.....	66
Yıldız-Çocuk	88
Yargı Evi	115
Havari	119
Usta	122
İyilik Yapan.....	125

MUTLU PRENS

Mutlu Prens'in uzun bir sütündeki heykeli şehrin damları üstünde yükseliyordu. Boydan boya ince, altın yapraklarla kaplanmıştı; gözlerinin yerinde parlak iki elmas vardı; kılıcının kabzasında da kocaman, kırmızı bir yakut ışıltıyordu.

Çok sevilen bir heykeldi Mutlu Prens. Şehir meclisinin sanat beğenisiyle ün kazanmak isteyen üyelerinden biri, "Bir rüzgârgülü kadar güzel," diye fikir yürüttü; kendisi hiç de düşü olmadığı halde, öyle diyeceklerinden korkarak, "ama o kadar faydalı değil," diye ekledi sonra.

Anlayışlı bir anne, aydedeyi eline geçiremediği için ağlayan küçük oğluna, "Neden Mutlu Prens gibi olamıyorsun?" diye sordu. "Mutlu Prens herhangi bir şey için ağlamayı aklından bile geçirmez."

Hayal kırıklığına uğramış bir adam heykele bakarak, “Dünyada oldukça mutlu birine rastladığıma sevindim,” diye mırıldandı.

Çocuk yuvasının öğrencileri parlak, kırmızı pelerinleri, tertemiz, beyaz önlükleriyle kiliseden çıkarlarken, “Tıpkı bir meleğe benziyor,” dediler.

“Nereden biliyorsunuz?” dedi aritmetik öğretmeni, “hiç melek görmediniz ki.”

“Ah! Gördük rüyalarımızda,” diye cevap verdi çocuklar; aritmetik öğretmeni suratını asarak öfkeli bir tavır takındı, çocukların rüya görmesinden hiç hoşlanmazdı çünkü.

Bir gece küçük bir Kırlangıç geçti şehrin üstünden. Arkadaşları altı hafta önce Mısır’a gitmişlerdi; ama o kalmıştı, çünkü çok güzel bir Saz’a tutkundu. Baharın ilk günlerinde, kocaman, sarı bir pervaneyi ırmak boyunca kovalarken bir Saz’a rastlamış, ince göğsünü öylesine çekici bulmuştu ki onunla konuşmak için duruvermişti.

Söyleyeceğini hemen söylemekten hoşlanan Kırlangıç, “Seni seveyim mi?” dedi; Saz da usulca eğildi önünde. Kanatlarıyla suya dokunup gümüş halkacıklar yaparak Saz’ın çevresinde durmadan döndü Kırlangıç. Sevgisi böyleydi, bütün yaz boyunca da sürdü.

“Gülünç bir bağılık bu,” diye şakıdı öteki kırlangıçlar; “Saz’ın hiç parası yok, üstelik bir sürü sebep daha var.” İrmak da sazlarla doluydu. Sonra, güz gelince kırlangıçların hepsi uçup gittiler.

Onlar çekip gidince yalnızlık duymaya başladı Kırlangıç, sevgilisinden usandı. “Hiç konuşmuyor,” dedi, “hem de oyunu seven biri galiba, durmadan rüzgârla cilveleşiyor.” Doğrusu ne zaman rüzgâr esse, Saz en ince bükülüşlerle eğilirdi. “Buraya da çok bağlı,” diye devam etti, “ama ben yolculuk etmeyi severim; eşimin da yolculuktan hoşlanması gerek.”

Sonunda, “Benimle uzaklara gelir misin?” dedi Kırlangıç; ama Saz başını salladı, evine o kadar bağlıydı ki.

Kırlangıç, “Benimle eğleniyordun!” diye bağırdı. “Piramitlere gidiyorum işte. Hoşça kal!” Sonra uçup gitti.

Bütün gün uçtu; geceleyin şehre vardı. “Nerede mola versem?” dedi; “İnşallah şehirde benim için birtakım hazırlıklar yapılmıştır.”

Sonra uzun sütundaki heykeli gördü.

“Orada mola vereyim,” diye bağırdı; “temiz havayla dolu, güzel bir yer.” Böylece Mutlu Prens’in ayakları arasına kondu.

Çevresine bakarken, kendi kendine, "Altından bir yatak odam var," dedi usulca, uyumaya hazırlandı; ama tam başını kanadının altına sokarken kocaman bir su damlası düştü üstüne. "Ne acayip şey!" diye bağırdı; "gökte bir tane bile bulut yok, yıldızlar duru ve parlak; yine de yağmur yağıyor. Kuzey Avrupa'nın iklimi sahiden pek kötü. Saz da yağmurdan hoşlanırdı, ama bencilliğinden..."

Bir damla daha düştü sonra.

"Yağmurdan bile koruyamazsa bir heykelin faydası ne?" dedi; "İyi bir baca aramalıyım." Uçmaya hazırlandı.

Ama kanatlarını bile açmadan üçüncü bir damla düştü; Kırlangıç yukarı baktı. A! Bir de ne görsün?

Mutlu Prens'in gözleri yaşla doluydu; yaşlar, altın yanaklarından akıyordu. Yüzü, ayışığında o kadar güzeldi ki küçük Kırlangıç'ın içi acımayla doldu.

"Sen kimsin?" dedi.

"Ben Mutlu Prens'im."

"Neden ağlıyorsun öyleyse?" diye sordu Kırlangıç; "Beni epeyce ıslattın."

"Ben yaşarken," diye cevap verdi heykel, "yüreğim insan yüreğiyken gözyaşının ne olduğunu

bilmezdim; üzüntünün girmesine izin verilme-
yen Sans-Souci Sarayı'nda yaşırdım çünkü. Gün-
düzleri arkadaşlarımla bahçede oynar, akşamları
da Büyük Salon'daki dansa katılırdım. Bahçemin
çevresinde çok yüksek bir duvar vardı, ama onun
ötesinde ne olduğunu hiç merak etmezdim, çev-
remdeki her şey o kadar güzel ki. Saraydakiler
Mutlu Prens derlerdi bana, eğer eğlence içinde
yaşamak mutluluk sayılırsa, mutluydum. Öylece
yaşadım, öylece öldüm. Ölünce, şehrin bütün çir-
kinliğini, bütün yoksulluğunu görebilmem için
buraya, bu kadar yükseğe diktiler beni; yüreğim
kurşundan olduğu halde ağlamamak elimden gel-
miyor.”

Kendi kendine, “Ne! Som altından değil mi?”
dedi Kırlangıç. Düşüncelerini yüksek sesle söyle-
meyecek kadar terbiyeliydi.

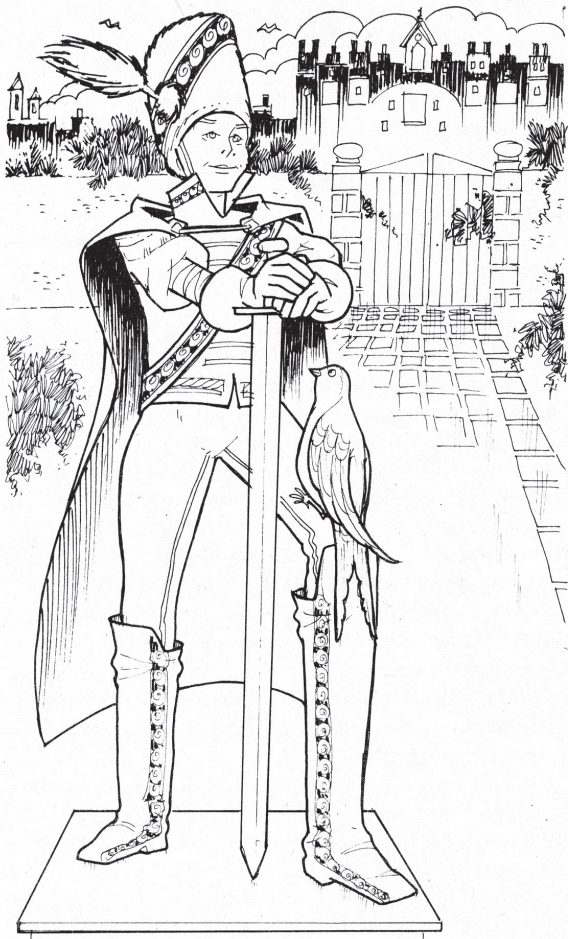
Alçak, ahenkli bir sesle, “Uzakta,” diye devam
etti heykel, “uzakta, küçük bir sokakta yoksul
bir ev var. Pencerelerden biri açık, masa başında
oturan bir kadın görüyorum oradan. İnce, yıp-
ranmış bir yüzü var; elleri kaba, kırmızı, üstelik
iğneyle delik deşik olmuş; kadın terzilik yapıyor
çünkü. Kraliçenin en güzel nedimesinin, saray-
daki baloda giyeceği atlas elbiseye çiçekler işliyor.

Odanın köşesindeki bir yatakta küçük oğlu hasta yatıyor. Ateşi var, portakal istiyor durmadan. Annesinin, ırmak suyundan başka verecek bir şeyi yok; çocuk ağlıyor. Kırlangıç, Kırlangıç, küçük Kırlangıç, kılıcımın kabzasındaki yakutu götürmez misin ona? Ayaklarım buraya yapışık benim, kımıldayamam.”

“Mısır’da beni bekliyorlar,” dedi Kırlangıç. “Arkadaşlarım Nil boyunca uçup, kocaman lotus çiçekleriyle konuşuyorlar. Ulu Kral’ın mezarında uykuya dalacaklar yakında. Kral da boyalı tabutunun içinde yatıyor. Sarı ketenlere sarıp baharatla mumyalamışlar onu. Boynunun çevresinde soluk yeşim taşından bir zincir asılmış; kurumuş yapraklara benziyor elleri.”

“Kırlangıç, Kırlangıç, küçük Kırlangıç,” dedi Prens, “bir gece kalıp habercim olmaz mısın? Çocuk öyle susamış, annesi öyle üzgün...”

Kırlangıç, “Küçük çocuklardan pek hoşlanmıyorum ben,” diye cevap verdi. “Geçen yaz, ırmakta kalırken bana hep taş atan iki çocuk, değirmencinin çocukları vardı. Beni hiç vuramadılar tabii; biz kırlangıçlar öyle uzağa uçarız ki; üstelik çevikliğiyle ün kazanmış bir aileden geliyorum; yine de bir saygısızlık belirtisiydi bu.”

Ama Mutlu Prens o kadar üzgün duruyordu ki Kırlangıç da üzüldü. “Burası çok soğuk,” dedi; “ama bir gece daha kalıp habercin olurum.”

“Teşekkür ederim, küçük Kırlangıç,” dedi Prens.

Kırlangıç, Prens’in kılıcından yakutu kopardı; onu gagasına alarak şehrin damları üstünden uçtu.

Beyaz, mermerden yontulmuş meleklerin durduğu kilise kulesini geçti. Dans edenlerin seslerini duyarak sarayı geçti. Güzel bir kız sevgilisiyle balkonda duruyordu. “Yıldızlar ne kadar güzel,” dedi sevgilisi, “sevginin gücü ne kadar güzel!”

“İnşallah balo için elbisem zamanında hazır olur,” diye karşılık verdi kız; “üstüne çiçek işlenmesini söyledim, ama terziler öyle tembel ki.”

İrmağı geçti; gemilerin direklerine asılı fenerleri gördü orada. Ghetto’yu geçti, birbirleriyle pazarlık edip bakır terazilerde para tartan Yahudileri gördü. Sonunda yoksul eve gelip içeriye baktı. Çocuk ateşler içinde yatağında dönüp duruyordu; annesi uyumuştı, öyle yorgundu ki. İçeriye sıçradı Kırlangıç, kocaman yakutu masaya, kadının yüksüğünün yanına koydu. Sonra, kanatlarıyla çocuğun alnını yelpazeleyerek, yatağın çevresinde sessizce uçtu. “Nasıl da serinledim,” dedi çocuk,

“herhalde iyileşiyorum,” tatlı bir uykuya daldı sonra.

Ardından Kırlangıç Mutlu Prens’e dönerek yaptıklarını anlattı. “Ne acayip,” dedi, “hava nasıl da soğuk; buna rağmen epeyce ısındım.”

“İyi bir iş yaptığın için,” dedi Prens. Küçük Kırlangıç düşünmeye başladı, uyuyup kaldı sonra. Düşünmek, hep uykusunu getirirdi.

Şafak sökerken ırmağa uçup yıkandı. Ornitoloji⁽¹⁾ Profesörü, köprüden geçerken, “Amma acayip bir şey,” dedi. “Kış aylarında bir kırlangıç!” O bölgenin gazetesine bu konuda uzun bir yazı yazdı. Herkes o yazıyı konuştu, anlamadıkları bir sürü kelimeyle doluydu çünkü.

“Bu gece Mısır’a gidiyorum,” dedi Kırlangıç; bundan da pek hoşlanıyordu. Şehrin bütün anıtlarını dolaştı; uzun bir süre kilise kulesinin tepesinde oturdu. Nereye gitse serçeler şakıyor, “Ne güzel bir yabancı,” diyorlardı birbirlerine; Kırlangıç bunları duydukça seviniyordu.

Ay yükselince Mutlu Prens’e uçtu yeniden. “Mısır’da yapmamı istediğin bir şey var mı?” diye bağırdı; “birazdan gideceğim.”

(1) Kuşbilimi.

“Kırlangıç, Kırlangıç, küçük Kırlangıç,” dedi Prens, “benimle bir gece daha kalmaz mısın?”

“Beni Mısır’da bekliyorlar,” diye cevap verdi Kırlangıç. “Arkadaşlarım yarın İkinci Çavlan’a çıkacaklar. Suatı orada, sazların arasında yatar; kocaman, granit bir tahtta oturur Tanrı Memnon. Bütün gece yıldızları gözetler, sabahyıldızı ışığınca bir sevinç çılgılığı atar, susar sonra. Öğle olunca sarı aslanlar, içmek için su kenarına gelirler. Yeşil mücevherlere benzer gözleri, kükreyişleri çavlanın kükreyişinden de korkunçtur.”

“Kırlangıç, Kırlangıç, küçük Kırlangıç,” dedi Prens, “şehrin ucunda, tavan arasında bir delikanlı görüyorum. Kâğıtlarla kaplı bir masaya yaslanmış; yanındaki bardağın içinde bir demet solmuş menekşe duruyor. Saçı kahverengi, dalgalı; dudakları nar gibi kırmızı; kocaman, hülyalı gözleri var. Tiyatro müdürü için yazdığı oyunu bitirmeye çalışıyor, ama artık yazı yazamayacak kadar üşümüş. Ocakta ateş yok, açlık onu neredeyse bayıltacak.”

Sahiden iyi bir yüreği olan Kırlangıç, “Bir gece daha kalırım seninle,” dedi. “Ona da mı yakut götüreyim?”

“Ah! Artık yakutum bitti,” dedi Prens; “yalnız gözlerim kaldı artık. Binlerce yıl önce Hindis-

tan'dan getirilmiş bulunmaz elmaslardan yapılan gözlerim kaldı. Onların birini çıkarıp delikanlıya götür. Kuyumcuya satsın onu, yiyecek, yakacak alsın, oyununu bitirsin."

"Sevgili Prens," dedi Kırlangıç, "Bunu yapamam ben." Sonra ağlamaya başladı.

"Kırlangıç, Kırlangıç, küçük Kırlangıç," dedi Prens, "sana söylediğim gibi yap."

Böylece Prens'in gözünü çıkardı Kırlangıç, öğrencinin odasına uçtu. Çatıda bir delik olduğu için içeri girmesi kolay oldu. Oradan hızla geçip odaya girdi. Delikanlı, başını ellerinin arasına gömdüğü için kuşun kanatlarının çarpışını duymadı, başını kaldırdığı zaman solgun menekşelerin üstündeki güzel elması buldu.

"Beğenilmeye başlıyorum," diye bağırdı; "beni beğenen biri göndermiş bu elması. Artık oyunumu bitirebilirim." Oldukça sevinçli görünüyordu.

Kırlangıç ertesi gün limana uçtu. Koca bir teknenin direğine konup denizcilerin halatlarla ambardan büyük sandıklar çektiğini gördü. Her sandık çıktıkça "Hooooop!" diye bağıryorlardı. "Mısır'a gidiyorum," diye haykırdı Kırlangıç, ama kimse aldırmadı; ay yükselince Mutlu Prens'e uçtu yeniden.

